

Beholdning det samme Beløb; jeg kan ikke se, at det forandrer noget i Stillingen, eller at man flytter nogen videre Byrde fra Nutiden over paa Fremtiden ved den Forandring, Kassen's Stilling bliver altsaa den samme i Øjeblikket. Men det forekommer mig i det hele taget noget behynderligt nu at rejse Laan, efter at man har anvendt 164 Millioner Kr. til Jærnbaneanlæg og dog taget de fleste af dem af den aarlige Beholdning. — Der er som bekendt vel rejst Statslaan til Jærnbaneanlæg — jeg vil ikke tale om Laanet af 1861; thi det er døkket for længe siden — derimod er der jo rejst Laan til Jærnbaneanlæg ved Loven af 1880 i Anledning af Købet af de sjællandske Jærnbaner, de kom jo til at koste 51 Millioner, hvoraf, hvis jeg ikke tager fejl, de 27 Millioner tilvejebragtes ved Laan. Men paa disse Undtagelser nær er Jærnbaneættet, som vi hidtil have haft, bygget ved Penge, som aarlig ere indkomne i Statskassen. Men efter at man har gjort alt dette, er det saa rigtigt at forandre Princippet i saa Henseende og gaa over til at begynde at bygge Jærnbaner ved Statslaan? Skal det være Meningen at lægge Byrden paa Fremtiden med Hensyn til Jærnbaneanlæg, saa er jeg med Hensyn til Besvarelsen af dette Spørgsmaal ikke enig i den Betragtning, at vi jo aldrig blive færdige med Jærnbaneanlæg, men kunne blive ved i al Ewighed; jeg mener at vi nok kunne overse dem. Der er ganske vist ikke saa lidt tilbage, inden vi blive færdige; men vi kunne dog nogenlunde overse de berettigede Krav her og der og danne os et nogenlunde rimeligt Skøn over, hvad der er tilbage; men ved Siden deraf skal jeg bemærke, at det forekommer mig, at ligesom det hidtil har været gældende Regel, at hver Tid bærer sine Udgifter til Jærnbaneanlæg, vil det ogsaa være nødvendigt, at det bliver gældende Regel herefter, idet der ikke blot er flere Jærnbaneanlæg paa Dagsordenen, men ogsaa en Masse andre økonomiske Spørgsmaal. Jeg tillod mig forleden i Anledning af Toldlovens Behandling at minde om Landbrugets Stilling, og at dette stedse stærkere og stærkere vil gøre Krav paa Støtte fra Statens Side. Jeg tillod mig ved samme Lejlighed at minde om Jisteriets Stilling og skal ikke gentage mine Udtalelser; men jeg tillod mig tillige at minde om en tredje stor Sag, nemlig Beplantningsagen, ikke blot Opdyrkningen af de jydsk Heder og Beplantning der, men ogsaa Beplantning i Almindelighed ikke blot for Jyllands Beskønnede, men ogsaa for andre Landsdele. Det vil have overordentlig Betydning, om man har for sig udgiver store Beløb i det

Øjemed, idet disse Penge ville forrente sig udmærket og bringe en forøget Nationalindtægt af mange Millioner aarlig. Foruden dette har der jo i en Række været en Masse andre Spørgsmaal paa Dagsordenen. Der har været Tale om en Stolereform og en Retsreform. Den Slags Spørgsmaal ere paatrængende nødvendige og ville blive det mere og mere. Jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa, men blot minde derom. Jeg mener, at den kommende Tid vil faa sine Opgaver, og at den altid nok vil faa Brug for de Penge, som kunne tilvejebringes. I Betænkningen er der talt om de bestaaende Institutioner, som lægge særlig Beslag paa Statskassens Indtægter, og den ærede Ordfører har jo ogsaa omtalt disse bestaaende Institutioner; men hertil maa jeg sige: Jeg veed ikke rigtig, hvad det er for bestaaende Institutioner, der grundlovmæssig set i det hele taget lægge større Beslag paa Statskassen nu end tidligere. Naar man taler om disse bestaaende Institutioner, saa antager jeg, at man dermed mener Kjøbenhavns Befæstning og den Udvikling, som de ekstraordinære Udgifter til Militærvæsenet have taget i den senere Tid, navnlig i den Tid, hvor vi have levet under den provisoriske Stats-husholdning; men vil man kalde det bestaaende Institutioner, saa kan man let komme ud af Forlegenheden med Hensyn til de fornødne Penge dertil. Man behøver blot at iagttage den grundlovmæssige Regel, ikke at afholde andre Udgifter end dem, som Lovgivningsmagtens samtlige Faktorer blive enige om. Iagttager man nu blot den grundlovmæssige Regel i det hele taget, ikke at gøre andre Udgifter til militære Formaal, end hvad der skyldes af den bestaaende Hærlov og, hvad Lovgivningsmagtens forskellige Faktorer ere blevne enige om, saa kommer man som sagt ud over denne Vanskelighed. For øvrigt vil jeg sige, at, naar der skulde være Tale om Statslaan i Anledning af bestaaende Institutioner, saa skulde det først og fremmest være til de ekstraordinære Foranstaltninger til Militærvæsenet. Forudsat altsaa, at Lovgivningsmagtens forskellige Faktorer ere enige om saadanne ekstraordinære Forsvarsforanstaltninger, saa kunde der være noget rimeligt i, at man lagde den Slags Udgifter delvis paa Fremtiden og tilvejebragte den Slags Udgifter ved Statslaan. Det maa jo dog antages, at den Slags ekstraordinære Foranstaltninger ikke ville komme igen atter og atter. Det kan jo dog ikke være Meningen, at vi, naar Kjøbenhavns Befæstning er færdig, skulle befæste Aarhus, derefter Odense og Aalborg o. s. v. nedad, saaledes at hele Landet blev besat med Fæst-